

บทที่ 3

สหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด และ โครงการจัดตั้งโรงทอผ้าไหมมัดหมี่ของสหกรณ์

สหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด

ประวัติความเป็นมาของสหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด

เกษตรกรในอำเภอบ้านเขว้า ได้เริ่มมีการจัดตั้งสหกรณ์หาทุนในหมู่บ้านต่างๆเป็นครั้งแรก ได้รับการจดทะเบียนจากนายทะเบียนสหกรณ์ ของกรมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรราธิการ เมื่อวันที่ 31 กรกฎาคม พ.ศ. 2491 ตามความในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2471 มีสำนักงานในตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ โดยวัตถุประสงค์หลักเพื่อช่วยเหลือสมาชิกที่ประกอบอาชีพเกษตรกร ในด้านการออมทรัพย์เพื่อการผลิต ชื่อ – ขาย ผลผลิต จัดหาวัสดุการเกษตรมาบริการแก่สมาชิกและจ่ายเงินกู้แก่สมาชิก

สหกรณ์หาทุนในอำเภอบ้านเขว้า จำนวน 9 สหกรณ์ ได้ควบเข้ากันเป็นสหกรณ์ใหม่ในชื่อว่า สหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด นายทะเบียนสหกรณ์ได้รับจดทะเบียนสหกรณ์ ประเภทสหกรณ์การชนกิจ เลขหมายทะเบียนที่ 166/11473 เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2513 ตามความในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ.2511 สหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า ไม่จำกัดสินใช้ เมื่อได้รับจดทะเบียนเป็นสหกรณ์ประเภทการชนกิจแล้ว ได้ดำเนินงานต่อไป และได้ขอเปลี่ยนแปลงชนิดของสหกรณ์จากชนิดไม่จำกัด เป็นชนิดจำกัด เลขทะเบียนข้อบังคับที่ 166/29790 ตามความในมาตรา 68 แห่งพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 ตั้งแต่วันที่ 1 พฤศจิกายน พ.ศ. 2513

สหกรณ์ ได้รับการจัดประเภทของสหกรณ์ จากประเภทสหกรณ์ การชนกิจ เป็นประเภทสหกรณ์ การเกษตร ตามประกาศนายทะเบียนสหกรณ์ ณ วันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2516 เรื่องการจัดประเภทสหกรณ์ ตามกฎกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2516) ซึ่งออกตามความในพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 สหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด ได้ย้ายสำนักงาน จากตำบลในเมืองชัยภูมิ มาอยู่ที่ราชพัสดุของอำเภอบ้านเขว้า โดยขอใช้อาคารตลาดประจำหมู่บ้าน (บริเวณหน้าว่าการอำเภอบ้านเขว้า) เป็นเวลาประมาณ 3 ปี เมื่อปี พ.ศ. 2516 ได้จัดซื้อที่ดิน เนื้อที่ 3 ไร่ 58

ตารางวา ราคา 30,000 บาท และสร้างอาคารสำนักงานเป็นของตนเอง มูลค่าการก่อสร้าง 4 แสนบาทเศษ ตั้งอยู่ที่เลขที่ 644/1 หมู่ 1 ตำบลบ้านเขว้า อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ

ประธานกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ตั้งแต่ควบสหกรณ์ จนถึงปัจจุบัน

1. นายดาวเรือง กุศลชูศักดิ์	พ.ศ. 2513 – 2536	(23 ปี)
2. นายแหว โฉชัย	พ.ศ. 2537 – 2542	(7 ปี)
3. นายโพธิ์ กาลเขว้า	พ.ศ. 2543 – 2546	(2 ปี)
4. นายสุตใจ จวดชัย	พ.ศ. 2513 – 2536	(2 ปี)
5. นายบุญมา วงษ์คำอูด	พ.ศ. 2513 – 2536	(1ปี)
6. นายสุตใจ จวดชัย	พ.ศ. 2548 – ปัจจุบัน	

(ที่มา: เอกสารสำเนา สหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด)

ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ และ โครงสร้างการบริหารงาน

ปรัชญา

สหกรณ์ของสมาชิก เพื่อสมาชิก เพื่อชุมชน

วิสัยทัศน์

สหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด เป็นสถาบันที่มุ่งสู่ความเป็นหนึ่งในอีสานในการทำธุรกิจอย่างครบวงจร การส่งเสริมพัฒนาอาชีพ การช่วยเหลือแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนเพื่อให้สมาชิกและครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดี สืบสานประเพณีวัฒนธรรม เอื้ออาทรต่อชุมชนอย่างยั่งยืน

พันธกิจ

- การแก้ไขปัญหาหนี้ค้างทั้งในระบบและนอกระบบ
- การสร้างเสริมอาชีพเพื่อเพิ่มรายได้
- การระดมเงินทุนของสหกรณ์เพื่อเพิ่มความมั่นคง
- การจัดสวัสดิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต
- การเชื่อมประสานธุรกิจ การผลิต การตลาด การจัดหาสินค้าและบริการอย่างครบวงจร

เป้าหมาย

เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จึงได้มีการส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้ให้แก่สมาชิก

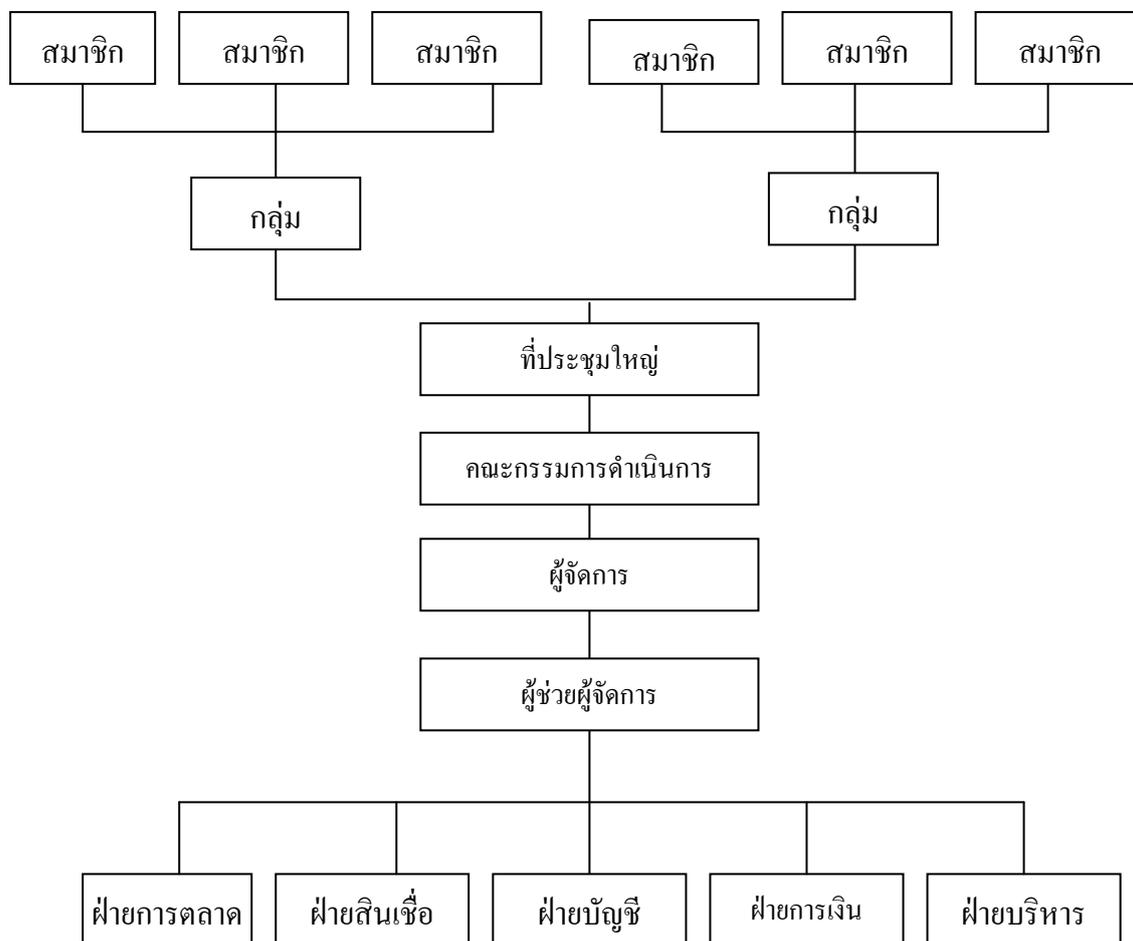
วัตถุประสงค์

เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินธุรกิจร่วมช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือส่วนรวมโดยใช้หลักคุณธรรมพื้นฐานของมนุษย์และจริยธรรมอันดีงามอันมีการประหยัด เป็นต้น เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม จนสามารถอยู่ดีกินดี มีสันติสุข ดังต่อไปนี้

1. ส่งเสริมการเผยแพร่อาชีพการเกษตร หัตถศึกษา อุตสาหกรรมในครัวเรือน หรือการประกอบอาชีพอย่างอื่นในหมู่สมาชิกและครอบครัวสมาชิก รวมทั้งการส่งเสริมความรู้ในการผลิตทางอุตสาหกรรม เพื่อให้สมาชิกมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง
2. คิดตั้งเครื่องสูบน้ำ หรือปิดกั้นทำนบเหมืองฝาย จัดระบบการส่งน้ำ ระบายน้ำและอำนวยความสะดวกใช้น้ำเพื่อประโยชน์แก่การเกษตร
3. จัดหาวัสดุการเกษตรและเครื่องมืออุปโภคบริโภคที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก
4. รวบรวมผลผลิตทางการเกษตรและผลิตภัณฑ์ของสมาชิกมาจำหน่าย หรือแปรรูปออกจำหน่าย โดยซื้อหรือรวบรวมผลิตผลจากสมาชิกก่อนผู้อื่น
5. จัดให้มีฉางหรือโรงเรือนการเกษตร เพื่อเก็บรักษาผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์
6. จัดให้มียานพาหนะขนส่งเครื่องมือ เครื่องจักรกล หรือปศุสัตว์ เกี่ยวกับการผลิตทางการเกษตรสำหรับให้บริการแก่สมาชิก
7. จัดให้มีโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อแปรรูปผลิตผล หรือเพื่อผลิตสินค้าที่มีคุณภาพตรงตามความต้องการของลูกค้า

8. ให้เงินกู้หรือสินเชื่อแก่สมาชิก เพื่อการประกอบอาชีพ หรือการใช้จ่ายที่จำเป็น
9. รับฝากเงินจากสมาชิก หรือสหกรณ์อื่น
10. กู้ยืมเงินเพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินงานของสหกรณ์
11. ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน
12. ส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจประกันภัยของสหกรณ์
13. ให้การสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิก และครอบครัวที่ต้องภัยพิบัติเกี่ยวกับอาชีพ ตลอดจนการจัดสวัสดิการสังคมในหมู่สมาชิก
14. ส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มของสมาชิก กลุ่มสตรีสหกรณ์ กลุ่มเยาวชน สหกรณ์ กลุ่มผู้ใช้น้ำ กลุ่มรวมกันผลิต กลุ่มรวมกันซื้อ กลุ่มรวมกันขาย และกลุ่มออมทรัพย์
15. ส่งเสริมการพัฒนาบุคคลทั้งทางการศึกษา การพละนันทนาการ และทางจิตใจ ให้เป็นครอบครัว ที่สุขสมบูรณ์ และรวมเป็นสังคมที่สันติสุข
16. ร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กับบรรดาสหกรณ์ที่ปฏิบัติงานอย่างเข้มแข็ง ในทุกวิถีทางที่จะเป็นไปได้ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระหว่างประเทศ เพื่ออำนวยประโยชน์ แก่สมาชิกและส่วนรวม
17. การกระทำต่างๆตามที่อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ที่กล่าวข้างต้นนี้รวมทั้งการ โอนกรรมสิทธิ์ หรือทรัพย์สินหรือครอบครอง ซึ่ง แลกเปลี่ยน โอนหรือรับโอน เช่าหรือให้เช่า เช่าซื้อ จำนองหรือรับจำนอง จำนำหรือรับจำนำ ขาย หรือจำหน่ายซึ่งทรัพย์สิน ตลอดจนดำเนินกิจการอย่างอื่น บรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้ สำเร็จตามวัตถุประสงค์ (เอกสารสำเนา สหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด)

โครงสร้างการบริหารงาน

ที่มา: เอกสารสำเนาสหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด

จำนวนสมาชิก ทุนดำเนินงาน และ รายได้ค่าใช้จ่ายของสหกรณ์ ปี พ.ศ.2543 – 2548

ตารางที่ 2 รายงานกิจการประจำปีของสหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 – 2548

(หน่วย: บาท)

ปี	พ.ศ.2543	พ.ศ.2544	พ.ศ.2545	พ.ศ.2546	พ.ศ.2547	พ.ศ.2548
จำนวนสมาชิก(คน)	2,949	2,969	2,981	2,978	3,048	3,889
ทุนเรือนหุ้น	24,263,880.00	27,967,600.00	31,234,100.00	35,105,830.00	40,853,280.00	50,017,960.00
เงินสำรอง	6,295,920.10	6,479,388.97	6,634,522.77	6,774,156.15	6,977,516.41	2,246,508.98
ทุนสะสมตามข้อบังคับและระเบียบ	903,246.47	743,437.47	714,735.47	577,205.47	483,471.47	590,474.84
เงินรับฝาก	22,051,004.52	25,947,392.68	51,517,256.80	72,137,300.41	95,339,532.70	105,388,775.84
รายการเงินทุนจาก ธกส.						
1. กู้ระหว่างปี	56,612,900.00	54,200,000.00	65,002,500.00	82,847,900.00	123,027,000.00	6,000,000.00
2. ชำระคืนระหว่างปี	51,395,902.50	46,103,903.75	66,296,252.00	86,164,148.00	99,035,338.75	7,737,943.50
3. คงเหลือเมื่อสิ้นปี	46,513,903.75	54,610,000.00	53,316,248.00	50,000,000.00	73,991,661.25	106,961,638.50
รายการกู้เงินจากกรมส่งเสริมสหกรณ์						
1. กู้ระหว่างปี	1,100,000.00	4,210,000.00	10,033,900.00	0	0	0
2. ชำระระหว่างปี	1,300,000.00	1,428,260.62	2,260,226.87	2,309,723.15	1,050,298.01	1,050,443.86
3. คงเหลือเมื่อวันสิ้นปี	3,469,520.54	6,280,259.92	14,053,933.05	11,744,209.90	10,693,911.89	8,593,617.44
รวมทุนดำเนินงานเมื่อวันสิ้นปี	103,526,475.38	122,028,079.04	157,470,796.09	176,915,907.40	228,339,373.72	273,798,975.60

ตารางที่ 2 (ต่อ)

(หน่วย: บาท)

ปี	พ.ศ.2543	พ.ศ.2544	พ.ศ.2545	พ.ศ.2546	พ.ศ.2547	พ.ศ.2548
เงินกู้ที่จ่ายแก่สมาชิกระหว่างปี	66,720,120.00	83,071,610.00	85,433,060.00	106,115,400.00	153,855,000.00	128,666,500.00
1. ระยะสั้น	52,563,420.00	68,589,210	70,503,060.00	71,199,400.00	88,794,000.00	85,501,500.00
2. ระยะปานกลาง	14,156,700.00	14,482,400.00	14,930,000.00	34,916,000.00	65,061,000.00	43,165,000.00
การชำระคืนเงินกู้ระหว่างปี	56,657,482.00	69,559,904.00	76,503,784.00	83,212,947.00	113,107,924.00	117,055,442.00
1. ระยะสั้น	44,320,066.00	56,059,719.00	62,652,165.00	66,579,610.00	85,728,827.00	82,080,365.00
2. ระยะปานกลาง	12,337,416.00	13,500,185.00	13,851,619.00	16,635,337.00	27,379,097.00	34,975,077.00
เงินกู้คงเหลือที่สมาชิกเมื่อวันสิ้นปี	87,709,310.00	101,100,416	110,029,692.00	132,070,745.00	172,817,821.00	209,271,546.00
1. ระยะสั้น	65,873,756.00	78,343,247.00	86,194,142.00	90,384,532.00	93,449,705.00	107,654,622.00
2. ระยะปานกลาง	21,835,554.00	22,757,169.00	23,835,550.00	41,686,213.00	79,368,116.00	101,625,924.00
ธุรกิจการซื้อ	13,713,562.67	19,796,335.50	22,861,455.08	29,250,893.10	45,521,666.53	90,713,111.79
ธุรกิจการขาย	3,528,683.00	822,069.00	2,564,835.00	7,942,543.00	5,301,226.00	4,059,120.00
กำไร(ขาดทุน)สุทธิประจำปี	1,821,406.87	1,513,840.80	1,000,938.38	1,523,934.26	2,273,240.28	1,460,958.25

ที่มา: รายงานประจำปีสหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด ปี พ.ศ. 2543 - 2548

ตารางที่ 3 รายได้และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 – 2548

(หน่วย: บาท)

ปี	พ.ศ.2543	พ.ศ.2544	พ.ศ.2545	พ.ศ.2546	พ.ศ.2547	พ.ศ.2548
รายได้ของสหกรณ์						
- รายได้จากธุรกิจเครดิต	10,790,281.82	10,019,541.00	10,459,983.00	12,291,164.27	16,522,864.66	23,463,988.00
- รายได้จากธุรกิจการซื้อ	13,732,549.67	19,805,200.50	23,477,350.98	29,876,205.27	46,169,448.59	91,420,091.90
- รายได้จากธุรกิจการขาย (รับซื้อข้าวเปลือก)	3,560,428.00	842,216.00	2,600,473.00	8,034,356.00	5,514,407.00	4,083,916.00
- รายได้จากธุรกิจประกันภัย	0	0	49,132.27	65,160.59	116,114.00	139,830.00
- รายได้อื่น ๆ	321,049.98	196,371.12	125,012.67	315,545.59	329,232.39	1,505,853.24
รวมรายได้	28,404,309.47	30,863,328.62	36,711,951.92	50,582,413.82	68,652,066.64	120,613,684.14
ค่าใช้จ่ายของสหกรณ์						
- ต้นทุนธุรกิจสินเชื่อ	4,934,758.10	4,215,447.25	4,419,183.40	3,601,671.75	4,461,933.75	9,883,982.73
- ต้นทุนธุรกิจซื้อ	13,672,088.05	19,995,635.29	23,347,349.25	29,657,552.89	45,746,626.18	90,048,390.60
- ต้นทุนธุรกิจขาย	4,312,095.58	1,153,526.92	3,372,344.81	8,408,439.94	7,075,673.44	7,175,823.65
- ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน	3,663,960.87	3,984,878.36	4,572,136.08	7,390,832.98	8,940,120.19	12,044,528.91
รวมค่าใช้จ่าย	26,582,902.60	29,349,487.82	35,711,013.54	49,058,497.56	66,224,353.56	119,152,725.89
กำไรสุทธิ	1,821,406.87	1,513,840.80	1,000,938.38	1,523,934.26	2,427,713.08	1,460,958.25

ที่มา: รายงานประจำปีสหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด ปี พ.ศ. 2543 - 2548

ผลการดำเนินงานของสหกรณ์ปี พ.ศ.2548

สหกรณ์ดำเนินธุรกิจโดยให้เงินกู้แก่สมาชิก จัดหาสินค้ามาจำหน่าย รวบรวมผลผลิตจากสมาชิก ให้บริการส่งเสริมการเกษตร ตลอดจนเข้าร่วมโครงการช่วยเหลือจากรัฐบาล โครงการเชื่อมโยงสินเชื่อเพื่อการผลิตและบริการตลาดข้าว โครงการแทรกแซงตลาดข้าวเปลือก รวมทั้งบริการรับฝากเงินจากสมาชิก และธุรกิจประกันภัย ผลการดำเนินงานในรอบปีมีผลกำไรสุทธิจำนวน 1,460,958.25 บาท รายได้ส่วนใหญ่ของสหกรณ์ได้มาจากธุรกิจการจัดหาสินค้ามาจำหน่ายจำนวน 91,420,091.90 บาท คิดเป็นร้อยละ 75.80 ประเภทของสินค้าที่สร้างรายได้ให้แก่สหกรณ์มากที่สุด คือ น้ำมัน โดยสามารถสร้างยอดขายได้ถึง 74,175,147.03 บาท คิดเป็นร้อยละ 81.77 รองลงมาคือ อาหารสัตว์มีขอยอดขาย 7,104,270.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.83 ปุ๋ยและสารกำจัดศัตรูพืชมีขอยอดขาย 7,061,434.24 บาท คิดเป็นร้อยละ 7.78 และสินค้าศูนย์ผลิตภัณฑ์ เช่น ผ้าไหมและดอกไม้ประดิษฐ์ของกลุ่มสตรีสหกรณ์ มีขอยอดขายเท่ากับ 1,893,788.84 บาท คิดเป็นร้อยละ 2.09 นอกจากนั้นรายได้ของสหกรณ์ยังมาจากธุรกิจเครดิต โดยสร้างรายได้จำนวน 23,463,988.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 19.44 รายได้จากธุรกิจการขายโดยส่วนมากมาจากการขายข้าวสารแปรรูปและผลพลอยได้อื่น ๆ เช่น ข้าวหัก ปลายข้าวและรำ จำนวน 4,083,916.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.39 นอกจากนั้นยังมีรายได้จากธุรกิจประกันภัยและธุรกิจอื่นอีกจำนวน 1,645,688.24 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.37

ปัจจุบันสหกรณ์มีจำนวนสมาชิก 3,889 คน ซึ่งเพิ่มจากปีก่อนจำนวน 122 คน ทุนการดำเนินงานสหกรณ์มีจำนวน 273,798,975.60 บาท เพิ่มขึ้นจากปีก่อนจำนวน 6,662,891.86 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.49 ทุนการดำเนินงานส่วนใหญ่ได้มาจากการกู้ยืมเงินจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร จำนวน 106,961,638.50 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.07 เงินรับฝากจำนวน 105,388,775.84 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.49 ทุนของสหกรณ์เองมีจำนวน 50,017,960.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 18.27 กู้เงินจากกรมส่งเสริมสหกรณ์ จำนวน 8,593,617.44 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.14 และทุนสำรอง จำนวน 2,836,983.82 บาท คิดเป็นร้อยละ 1.04

การบริหารงานทั่วไปของสหกรณ์

1. การแบ่งส่วนงานและการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบ

สหกรณ์ได้มีการแบ่งโครงสร้างไว้อย่างชัดเจน มีการแบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่อย่างเหมาะสม การสรรหาและการบรรจุแต่งตั้งเป็นไปตามระเบียบที่วางไว้ มีการ

จัดทำหลักประกันครบถ้วนและเพียงพอ เจ้าหน้าที่ของสหกรณ์มีความรู้ความสามารถเพียงพอและสามารถปฏิบัติงานได้ตามที่ได้รับมอบหมาย มีการพัฒนาบุคลากรโดยการสนับสนุนให้เจ้าหน้าที่เข้าฝึกอบรมการปฏิบัติงานต่าง ๆ และมีการเอื้อสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ให้กับเจ้าหน้าที่อย่างเหมาะสม

2. การกำหนดระเบียบต่างๆ

สหกรณ์มีการกำหนดระเบียบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานไว้อย่างเหมาะสมและครบถ้วน การปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบที่กำหนดไว้

3. การบัญชี

สหกรณ์ใช้ระบบบัญชีที่ทางราชการกำหนด เหมาะสมกับขนาดและลักษณะธุรกิจของสหกรณ์ มีการจัดทำบัญชีเรียบร้อยเป็นปัจจุบัน และมีเอกสารหลักฐานประกอบการบันทึกบัญชีครบถ้วน เว้นแต่การจัดทำรายละเอียดประกอบงบการเงินวันสิ้นปีทางบัญชีควรมีการเทียบยอดกับบัญชีคุมให้ถูกต้อง

4. แผนงานและงบประมาณ

สหกรณ์มีการกำหนดแผนงานเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน พร้อมทั้งจัดทำประมาณการรายได้ รายจ่ายประจำปี เพื่อใช้เป็นประโยชน์ในการปฏิบัติงานและควบคุมในด้านการเงิน รวมทั้งมีการติดตามผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับแผนงานและงบประมาณตามที่กำหนดไว้เป็นประจำ

5. ผู้ตรวจสอบกิจการ

สหกรณ์ได้จัดให้มีผู้ตรวจสอบกิจการตามที่กฎหมายกำหนด โดยเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปี โดยเป็นบุคคลภายนอกจำนวน 2 คน ผู้ตรวจสอบกิจการมีความรู้และประสบการณ์ในกาตรวจสอบพอสมควร และมีการตรวจสอบกิจการเป็นประจำทุกเดือน (ที่มา: เอกสารสำเนา สหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด)

โครงการจัดตั้งโรงทอผ้าไหมมัดหมี่ของสหกรณ์

หลักการและเหตุผลของโครงการ

สหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด อำเภอบ้านเขว้า จังหวัดชัยภูมิ ได้รับการจดทะเบียนจาก นายทะเบียนสหกรณ์ เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2513 ปัจจุบันมีสมาชิก 4,250 คน มีทุนเรือนหุ้น 45.67 ล้านบาท เงินสำรองและทุนอื่นๆ รวม 7.64 ล้านบาท ภายในบริเวณเนื้อที่ 30 ไร่เศษของ สหกรณ์ประกอบไปด้วย อาคารสำนักงาน โรงสีข้าว สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ร้านอาหาร สวนอาหาร สถานตรวจสภาพรถยนต์เอกชน จุดรับส่งผู้โดยสารสายชัยภูมิ - กรุงเทพฯ ตู้บริการเงินสด ATM ของธนาคารกรุงเทพจำกัด (มหาชน) ศาลาพักผ่อน จุดเตรียมพร้อมสถานีวิทยุชุมชน ลานอเนกประสงค์ และศูนย์ผลิตภัณฑ์เกษตร สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นแหล่งต้อนรับนักท่องเที่ยวและแขกของจังหวัดชัยภูมิซึ่งมีประชาชนและนักท่องเที่ยวมาใช้บริการเป็นจำนวนมาก สินค้าหลักที่นำมาจำหน่ายในศูนย์ และมียอดขายสูงสุด คือ ผ้าไหมมัดหมี่จากภูมิปัญญาชาวบ้านในท้องถิ่น

จากการวิเคราะห์สภาพการตลาดผ้าไหมมัดหมี่ ทั้งตลาดภายในและภายนอกประเทศในปัจจุบัน ที่มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ ปัจจุบัน สหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด มีเงินทุนในการดำเนินงานคงเหลือ จำนวนหนึ่ง ประกอบกับมีที่ดินว่างเปล่าอยู่ติดกับศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรและสหกรณ์ สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ซึ่งสินค้าหลักที่นำมาจำหน่ายคือ ผ้าไหมมัดหมี่ สหกรณ์จึงได้เล็งเห็นโอกาสที่สำคัญในการจัดตั้งโรงทอผลิตผ้าไหมมัดหมี่ เพื่อเพิ่มกำลังการผลิตให้เพียงพอต่อความต้องการของตลาด พร้อมทั้งพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวเป็นจุดสาธิตการทอผ้าไหมให้นักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ และนักท่องเที่ยวชาวไทย ได้เห็นถึงขั้นตอนกรรมวิธีในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ พร้อมกันนั้นยังเป็นการส่งเสริมอาชีพให้กับเกษตรกรผู้ทอผ้าไหมที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์ที่ว่างเว้นจากการทำนาและไม่มีอาชีพเสริม ให้เข้าร่วมโครงการ เพื่อเรียนรู้การพัฒนารูปแบบลวดลาย และคุณภาพของผ้าไหมที่ตรงกับความต้องการของตลาด เป็นการส่งเสริมอาชีพและเพิ่มรายได้ให้ครอบครัวและชุมชน ให้สามารถพึ่งตนเองได้ตามระบบเศรษฐกิจพอเพียง ช่วยลดปัญหาการว่างงาน การอพยพแรงงาน ปัญหาสังคม และสามารถส่งเสริมให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวและศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าไหมที่สำคัญของอำเภอบ้านเขว้า ต่อไป

วัตถุประสงค์ของโครงการ

1. เพื่อขยายกำลังการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ซึ่งเป็นของฝากที่มีชื่อเสียงของจังหวัดชัยภูมิให้เพียงพอกับความต้องการของตลาดที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นทั้งตลาดภายในและภายนอกประเทศ
2. เพื่อพัฒนาพื้นที่ว่างเปล่าที่อยู่ติดกับศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรและสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์ ให้เป็นจุดสาธิตการทอผ้าไหม เพื่อให้นักท่องเที่ยวชาวไทย และชาวต่างชาติ ได้เข้าชมการสาธิตกรรมวิธี และขั้นตอนในการผลิตผ้าไหม เพะและเป็นการดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเข้ามาซื้อผ้าไหมที่ศูนย์ทำการจำหน่ายมากขึ้น
3. เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้ทอผ้าไหมที่เป็นสมาชิกของ สหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด ที่มีอาชีพรับจ้างในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ในขั้นตอนการผลิตต่าง ๆ เช่น ทอผ้า และย้อมไหม ให้มีรายได้เสริมในช่วงที่ว่างเว้นจากการทำนา และได้รับค่าตอบแทนที่คุ้มค่าและยุติธรรม

(ที่มา: เอกสารสำเนาสหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด)

ระยะเวลาในการดำเนินโครงการ

โครงการจัดตั้ง โรงทอผ้าไหมมัดหมี่ ของสหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด ใช้เวลาในการก่อสร้างทั้งหมดเป็นระยะเวลาประมาณ 1 ปี โดยการก่อสร้างเริ่มจากการก่อสร้างโรงทอผ้าไหม ที่มีขนาดกำลังการผลิต 40 หูก ได้กำหนดระยะเวลาในการดำเนินโครงการ เป็นเวลา 15 ปี โดยใช้อายุการใช้งานของหูก ซึ่งเป็นอุปกรณ์ทอผ้าที่มีอายุการใช้งานนานที่สุด เป็นอายุโครงการ

สถานที่ตั้งโรงทอผ้าไหม

โครงการจัดตั้ง โรงทอผ้าไหมมัดหมี่ ของ สหกรณ์การเกษตร จำกัด ที่จะสร้างขึ้น ตั้งอยู่เลขที่ 760 – 760/1 ถนนชัยภูมิ – บ้านเขว้า กิโลเมตรที่ 13 (ทางหลวงหมายเลข 225 สายชัยภูมิ – นครสวรรค์) ต. บ้านเขว้า อ. บ้านเขว้า จ. ชัยภูมิ โดยใช้พื้นที่ว่างเปล่าส่วนหนึ่งภายในบริเวณของสหกรณ์การ เกษตรบ้านเขว้า จำกัด ซึ่งอยู่ภายในบริเวณเนื้อที่ 30 ไร่เศษ ที่อยู่ติดกับศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตรและ สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นสถานที่ก่อสร้างโรงทอผ้าไหมมัดหมี่ ซึ่ง

เนื้อที่ว่างเปล่าดังกล่าวอยู่ติดกับถนนใหญ่ เหมาะแก่การก่อสร้างเป็นจุดสาธิตการผลิตผ้าไหมของอำเภอ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้เดินทางมาชมและซื้อผ้าไหมได้อย่างสะดวก นอกจากนี้แล้วสถานที่ก่อสร้าง โรงทอผ้าไหมมัดหมี่ ยังอยู่ใกล้กับแหล่งชุมชนทำให้เกษตรกรผู้ทอผ้าไหมสามารถเดินทางไปทำงานได้อย่างสะดวกอีกด้วย

โรงทอผ้าไหมที่สร้างขึ้นเป็นอาคารชั้นเดียว จำนวน 4 อาคาร โดยประกอบไปด้วยอาคารต่างดังนี้คือ

อาคารที่ 1 เป็นอาคารที่ใช้โชว์ผลิตภัณฑ์เพื่อเตรียมส่งต่อไปยังแผนกขายของศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ และห้องสำนักงาน โดยมีโต๊ะทำงานของพนักงานฝ่ายต่าง ๆ จำนวน 3 โต๊ะ ตั้งอยู่เพื่อให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆเข้าไปปฏิบัติงาน เช่น พนักงานฝ่ายการเงินและบัญชี พนักงานฝ่ายการตลาด และพนักงานฝ่ายควบคุมการผลิต อย่างละ 1 คน

อาคารที่ 2 เป็นอาคารที่ใช้ผลิตในขั้นตอนการทอผ้า สำหรับวางหูกหรือกี่ทอผ้า สำหรับทอผ้าจำนวน 40 หูก และเป็นห้องที่ใช้ในการวางเตาถ่าน และอ่างล้างสี เพื่อใช้ในการผลิตในขั้นตอนการฟอกขาว ย้อมสี ล้างสี เส้นไหมยืนและเส้นไหมพุ่ง

- หูกทอผ้า จำนวน 40 เครื่อง แต่ละเครื่องมีขนาด กว้าง 1.5 เมตร ยาว 2.5 เมตร
- เตาถ่าน จำนวน 40 อัน แต่ละอัน มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 50 เซนติเมตร
- อ่างล้างสี จำนวน 40 ใบ แต่ละอัน มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 80 เซนติเมตร

อาคารที่ 3 เป็นอาคารที่ใช้สำหรับวางอุปกรณ์ในการผลิตเพื่อเตรียมเส้นไหมยืนและเส้นไหมพุ่งเช่น

- หลักมัดหมี่ หลักโอบหมี่ อย่างละ 40 เครื่อง แต่ละเครื่องมีขนาด กว้าง 30 เซนติเมตร เมตร ยาว 1 เมตร
- ไน กง อัก อย่างละ 40 เครื่อง แต่ละเครื่องมีขนาด กว้าง 50 เซนติเมตร ยาว 50 เซนติเมตร

อาคารที่ 4 เป็นอาคารที่ใช้สำหรับวางอุปกรณ์ในการผลิตเพื่อกำหนดความกว้างความยาวของเส้นไหมยืนและเส้นไหมพุ่ง เพื่อเตรียมเข้าสู่การผลิตในขั้นตอนต่อไปเช่น

- หลักคั่นเครื่องหูก จำนวน 40 เครื่อง แต่ละเครื่องมีขนาด กว้าง 1.5 เมตร ยาว 2 เมตร
- หลักคั่นหมี่ จำนวน 30 เครื่อง แต่ละเครื่องมีขนาด กว้าง 1.5 เมตร ยาว 1.5 เมตร

รายละเอียดแปลนโครงสร้างโรงทอผ้าไหมมัดหมี่ แสดงไว้ที่ภาคผนวก ข

ข้อมูลด้านการผลิต

โรงทอผ้าไหมมัดหมี่ ของ สหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด มีขนาดกำลังการผลิตจำนวน 40 หูก ซึ่ง 1 หูก ผลิตผ้าไหมได้ จำนวน 18 ชุด การผลิต 1 หูกใช้ระยะเวลาในการผลิต ประมาณ 67 วัน โดยผ้าไหมมัดหมี่ที่ทำการผลิต เป็นผ้าไหมมัดหมี่ชนิด 2 ตะกอ ขนาดฟืม 48 หน้ากว้าง 1 เมตร ยาว 3.60 เมตร โดย 1 ชุดแบ่งออกเป็น ผ้าพื้น 1 ผืน และผ้ามัดหมี่ 1 ผืน ทอติดกัน แต่ละผืนมีความยาว อย่างละ 1.80 เมตร

กระบวนการผลิตผ้าไหมมัดหมี่

แหล่งผลิตผ้าไหมมัดหมี่ อ.บ้านเขว้า เป็นแหล่งทอผ้าไหมที่มีชื่อเสียงของจังหวัดชัยภูมิ เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สืบทอดกันมาแต่บรรพชน ด้วยรูปแบบของการผลิต และลวดลายที่เป็นเอกลักษณ์แปลกตา ทำให้ผ้าไหมมัดหมี่ของ อำเภอบ้านเขว้ามีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่รู้จักของบุคคลทั่วไป กระบวนการการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ในปัจจุบันได้มีการปรับเปลี่ยนไปตามยุคสมัย แต่รูปแบบการผลิตก็ยังคงเค้าโครงเดิมไว้ โดยปัจจุบันได้นำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการผลิตทำให้สามารถทำการผลิตได้เร็วกว่าเดิม มีคุณภาพมากขึ้น และมีปริมาณเพียงพอต่อความต้องการของตลาด กระบวนการในการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ ชนิด 2 ตะกอ ประกอบด้วยขั้นตอนหลักในการผลิต 3 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนในการเตรียมเส้นไหมยืน
2. ขั้นตอนในการเตรียมเส้นไหมพุ่ง
3. ขั้นตอนในการทอผ้า

1. ขั้นตอนในการเตรียมเส้นไหมยีน

1.1 การคั่นเครือหูก

คือการนำเส้นไหมยีน จำนวน 2 ก.ก. มากำหนดความกว้างความยาว โดยกำหนดความกว้างเส้นไหมเท่ากับขนาดของพื้ที่ทำการทอ ประมาณ 96 – 97 เซนติเมตร และกำหนดความยาวของเส้นไหมยีนตามความยาวหรือปริมาณของผ้าตามจำนวนที่ทำการทอ โดยผ้า 1 ผืนมีความยาว 90 เซนติเมตร การผลิต 1 หูกได้ผ้า ปริมาณ 18 ชุด หรือ 36 ผืน เพราะฉะนั้นจะได้ความยาวของเครือหูก 3,240 เซนติเมตร หรือ 32.4 เมตรนั่นเอง การคั่นเครือหูกจะเริ่มต้น โดยการเตรียมขวดเปล่า มาวางตรงข้ามกับหลักคั่นเครือหูก จากนั้นนำไหมมาทำเป็นใจ โดยเส้นไหมยีนจำนวน 2 ก.ก. จะได้ไหม จำนวน 40 ใจ ในการคั่นเครือหูก ใจ 1 ใจ จะต้องใช้ขวด 2 ขวด จากนั้นนำใจไหมมาใส่บนคอขวด ที่ตรงข้ามกับหลักคั่นเครือหูก และมีไม้พาดคั่นอยู่ตรงกลาง เริ่มคั่นเครือหูก โดยเดินเส้นไหมยีนผ่านหลักคั่น และ นำมาใส่บนคอขวด จนได้จำนวนและขนาดตามที่ต้องการ

1.2 การฟอกขาว หรือการดองไหม

คือการนำเส้นไหมยีนที่ผ่านการคั่นเครือหูกแล้วมาทำการต้ม โดยผสมสารเคมีฟอกขาว (โซดาแอต) หรือที่ชาวบ้านโดยทั่วไป เรียกว่า ด่างดอง ปริมาณ 0.5 ก.ก. ลงไปละลายในน้ำต้มเดือด ปริมาณ 20 – 30 ลิตร จากนั้นก็นำเครือหูกลงไปต้ม ใช้เวลาประมาณ 60 นาทีเพื่อเป็นการทำให้เส้นไหมมีการอ่อนตัว และเป็นการล้างสิ่งสกปรก หรือขาวไหมที่ติดมากับเส้นไหมให้สะอาด เพื่อเตรียมเส้นไหมยีนเข้าสู่กระบวนการย้อมสีต่อไป

1.3 การย้อมเครือหูก

คือการนำเส้นไหมยีนที่ผ่านการฟอกขาวเพื่อทำให้เส้นไหมมีการอ่อนตัว และชะล้างสิ่งสกปรกออกแล้วมาล้างในน้ำสะอาด แล้วผึ่งแดดให้แห้งจากนั้นจึงมาทำการย้อมสีตามความต้องการ โดยนำสีเคมีย้อมไหมที่บรรจุในซอง ปริมาณ 24 ซอง มาละลายในน้ำต้มปริมาณ 20 – 30 ลิตรเมื่อสีละลายดีแล้ว ก็นำเส้นไหมยีนที่เตรียมไว้ลงไปต้ม ใช้เวลาประมาณ 60 นาที โดยต้องทำการพลิกกลับเส้นไหมอย่างสม่ำเสมอ ดูว่าสีที่ย้อมนั้นซึมเข้าสู่เส้นไหมสม่ำเสมอหรือไม่ ถ้าสีที่ทำการย้อมซึมเข้าสู่เส้นไหมไม่สม่ำเสมอ เมื่อทำการย้อมจนสีซึมเข้าสู่เส้นไหมยีนจนทั่วแล้ว จากนั้นก็

นำเส้นไหมขึ้นมาแช่ในน้ำเย็นประมาณ 10 – 15 นาที เพื่อให้ความร้อนระบายออกจากเส้นไหม จากนั้นก็นำเส้นไหมขึ้นมาตากที่ราวในบริเวณที่อากาศถ่ายเทได้ดีเพื่อให้เส้นไหมเย็นมีการแห้งตัวอย่างสม่ำเสมอ ถ้าเส้นไหมที่ทำการย้อมเมื่อแห้งแล้วพบว่าเส้นไหมกินสีไม่สม่ำเสมอมีรอยดำให้นำเส้นไหมไปต้มอีกครั้งกับน้ำเปล่าที่ผสมเคมีผงมัน ลงต้มต่อประมาณ 60 นาที จากนั้นจึงนำไปล้างน้ำสะอาดอีกประมาณ 1 – 2 ครั้ง จากนั้นจึงนำสิ่งแฉด

1.4 การสี Huck

เป็นขั้นตอนที่นำเส้นไหมเย็นที่ผ่านการย้อมสี และสิ่งแฉดจนแห้งดีแล้วมาทำการต่อเข้ากับ Huck ที่มีการเหลือเส้นไหมไว้หลังจากการทอครั้งสุดท้าย โดยการนำเส้นไหมขึ้นมาต่อเข้ากับ Huck อันเดิมที่มีเส้นไหมเหลืออยู่ ในการเชื่อมต่อเส้นไหมจะใช้ ข้าวสูกบดผสมกับน้ำเล็กน้อย เป็นตัวสมาน โดยทำการเชื่อมต่อทีละเส้นจนครบจำนวน ประมาณ 2,000 เส้น ให้เชื่อมติดกันจนครบ

1.5 การกาง Huck

คือ การนำเครื่อง Huck ที่ผ่านการสี Huck แล้วมาผูกติดกับที่ทอผ้า เพื่อเตรียมเส้นไหมเข้าสู่กระบวนการทอผ้าต่อไป โดยการใช้เชือกรั้งเครื่อง Huck ให้อยู่ในโครงก็ตามแนวระนาบ

1.6 การพัน Huck

คือการพันเส้นไหมเย็นที่ผ่านกระบวนการทำเป็นเครื่อง Huck แล้วให้เหลือความยาวประมาณ 2.5 – 3 เมตรเพื่อความสะดวกในการทอ

2. ขั้นตอนในการเตรียมเส้นไหมพุ่ง

2.1 การฟอกขาว หรือการดองไหม

คือการนำเส้นไหมพุ่งมาแยกเป็นปอຍแล้วมาทำการต้ม โดยผสมสารเคมีฟอกขาว (โซดาแอส) หรือที่ชาวบ้านโดยทั่วไป เรียกว่า ด่างดอง ปริมาณ 0.5 ก.ก. ลงไปละลายในน้ำต้มเดือด ปริมาณ 20-30 ลิตร จากนั้นก็นำเส้นไหมพุ่งลงไปต้ม ใช้เวลาประมาณ 60 นาทีเพื่อเป็นการทำให้

เส้นไหมมีการอ่อนตัว และเป็นการล้างสิ่งสกปรก หรือกาวยาไหมที่ติดมากับเส้นไหมให้สะอาด เพื่อเตรียมเส้นไหมพุ่งเข้าสู่กระบวนการย้อมสีต่อไป

2.2 การกวักไหม

คือการนำเส้นไหมพุ่งที่ผ่านการฟอกกาวยาให้สะอาดและอ่อนตัวแล้วมาใส่กง เพื่อทำการกรอเส้นไหมพุ่งที่มีลักษณะเป็นใจจากกงเข้าอีก เพื่อให้เส้นไหมพุ่งต่อกันเป็นเส้นยาวไม่ขาดจากกัน การเชื่อมต่อของเส้นไหมพุ่งทำโดยการผูกมัดเส้นไหมแต่ละเส้นเป็นปมให้แน่นไม่ให้หลุดออกจากกัน เพื่อเตรียมเส้นไหมพุ่งเข้าสู่ขั้นตอนการคันไหมต่อไป

2.3 การคันไหม

คือการถ่ายเส้นไหมพุ่งจากอ๊กเข้าหลักคันหมี่ โดยนำเส้นไหมพุ่งมากำหนดความกว้างความยาว โดยกำหนดความกว้างเส้นไหมพุ่งเท่ากับขนาดของฟืมที่ทำการทอ ประมาณ 96 – 97 เซนติเมตร และกำหนดความยาวของเส้นไหมยืนตามความยาวของผ้าไหมที่ทำการทอ 2 ฟืน หรือ 1 ชุด เริ่มต้นการคันไหมโดยนำเส้นไหมพุ่งเรียงเส้นตามจำนวนลำที่ต้องการ โดยจะต้องทำเป็นจำนวนคู่ อยู่ประมาณ 49 ลำ การคันไหมด้านหนึ่งจะขนานกัน ส่วนอีกด้านหนึ่งจะไขว้กัน ลำที่ 1 และลำที่ 49 จะมีปริมาณเส้นไหมครึ่งหนึ่งของลำอื่น เมื่อคันหมี่เสร็จแล้วจะต้องทำการผูกมัดเส้นไหมพุ่งที่ผ่านการคันไหมเป็นลำแล้วให้แยกออกจากกัน โดยการนำเชือกมามัดคล้องทั้งหัวและท้าย (เรียกว่า ปอยหมี่) จากนั้นจึงทำการถอดปอยหมี่ออกจากหลักคัน การคันหมี่ 1 ครั้ง ถ้าทำการผลิตผ้ามัดหมี่ ที่มีทั้งสีพื้น และลาย จะผลิตผ้าไหมได้ 2 ชุด เพราะฉะนั้น การผลิต 1 ชุด จะต้องทำการคันไหมเส้นพุ่ง จำนวน 9 ครั้ง

2.4 การมัดหมี่

คือการนำเส้นไหมพุ่งที่ผ่านการคันไหมเป็นปอยแล้วมาชิงบนหลักมัดหมี่ หลักมัดหมี่จะมีความยาวเท่ากับความกว้างของผ้าไหมที่ทอ ก่อนจะทำการมัดเส้นไหมพุ่งให้เกิดลวดต้องทำการจัดเรียงลำหมี่ให้ตรง จากนั้นจึงเริ่มทำการมัดเพื่อให้เกิดลวดลายตามที่ต้องการ โดยใช้เชือกฟางมามัดในส่วนที่ต้องการให้ได้สีนั้น ในการมัดลายหมี่จะต้องมัดให้แน่นเพื่อป้องกันไม่ให้สีที่ทำการย้อมต่อไปซึมเข้าไปในส่วนที่มัดไว้แล้ว ผู้ที่ทำการมัดหมี่จะต้องมีความชำนาญในการมัดหมี่

เป็นอย่างมาก เนื่องจากต้องใช้สายดาวัดช่วงระหว่างลายให้ตรงเพื่อให้ลวดลายที่ทำการมัดมีความสวยงามและปราณีต

2.5 การข้อมหมี

คือการข้อมเพื่อให้ได้สีตามตามลวดลายที่ต้องการ โดยปกติแล้วการผลิตผ้าไหม 1 ชุดจะมีการข้อมสีประมาณ 3 – 4 ครั้ง แล้วแต่สีต้นและลวดลายที่ทำการผลิต การข้อมสี 1 ครั้งจะใช้สีเคมีข้อมไหม 1 ชอง เพราะฉะนั้นการข้อมหมี 1 หัวจะใช้สีเคมีข้อมไหม ประมาณ 3 – 4 ชอง

2.6 การโอบหมี

คือการนำเส้นไหมพุ่งที่ผ่านการมัดหมีและข้อมสีมาแล้ว 1 ครั้ง มาทำการโอบหมี ในส่วนที่ต้องการแล้วนำมาข้อมเพื่อเก็บสีที่ 2 ทำแบบนี้ไปเรื่อยๆเพื่อให้ได้สีต้นเพิ่มเติมจนครบตามลวดลายที่กำหนดไว้

2.7 การแก้หมี

คือการนำเส้นไหมพุ่งที่ผ่านการมัดหมี และโอบหมีจนครบตามจำนวนสีที่ต้องการแล้ว นำมาตัดเชือกที่มัดข้อมหมีไว้ให้หลุดออกทั้งหมด เพื่อเตรียมเส้นไหมพุ่งเข้าสู่กระบวนการในการการกักหมีต่อไป

2.8 การกักหมี

คือการนำเส้นไหมพุ่งที่ผ่านการแก้หมีแล้วมาใส่ในกง เพื่อทำการกรอใส่อีกตามลำดับ

2.9 การปั่นหลอด

คือการนำเส้นไหมที่ผ่านการกรอเข้าอีกแล้วมาทำการกรอจากอักษุในเพื่อเป็นการกรอเส้นไหมเข้าสู่หลอด เมื่อกรอหลอดแรกเต็มแล้วก็นำหลอดต่อไปมาทำการกรอต่อโดยใช้เชือก

ร้อยหลอดไว้ตามลำดับก่อนหลัง เพื่อเตรียมเส้นไหมพุ่งที่ผ่านการกรอเข้าหลอดแล้วนำมาใส่ในกระสวยเพื่อเข้าสู่กระบวนการทอผ้าต่อไป

3. ขั้นตอนในการทอผ้า

เป็นการทอผ้าลายขั้วระหว่างเส้นไหมยืนกับเส้นไหมพุ่งเป็นการทอทแยงมุม 90 องศา
ผ้าไหม ผ้าไหมที่ผ่านการทอออกมาเป็นผืนจะมีลักษณะสีและลวดลายเหมือนกันทั้งด้านในและ
ด้านนอก

ข้อกำหนดที่ใช้ในการศึกษา

การศึกษาความเป็นไปได้ทางการเงิน ในการจัดตั้ง โรงทอผ้าไหมมัดหมี่ ของสหกรณ์
การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด เป็นการวิเคราะห์แบบปรับค่าเวลา ซึ่งเกณฑ์ที่ใช้ในการชี้วัดได้แก่ มูลค่า
ปัจจุบันสุทธิ อัตราส่วนผลประโยชน์ต่อต้นทุน และอัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ โดยมี
ข้อสมมติในการวิจัย ดังนี้

1. โครงการจัดตั้ง โรงทอผ้าไหมมัดหมี่ ของ สหกรณ์การเกษตรบ้านเขว้า จำกัด ได้
กำหนดระยะเวลาในการดำเนินโครงการ เป็นเวลา 15 ปี โดยใช้อายุการใช้งานของกี่ หรือหูกทอผ้า
ซึ่งเป็นอุปกรณ์ทอผ้าที่มีอายุการใช้งานนานที่สุด เป็นอายุโครงการ
2. โรงทอผ้าไหมมัดหมี่ใช้ระยะเวลาในการก่อสร้าง 1 ปี โดยเริ่มทำการก่อสร้างในปี พ.ศ.
2549 และเริ่มดำเนินการผลิตได้ในปี พ.ศ. 2550 โดยเริ่มประเมินโครงการในปี พ.ศ.2550 – 2564
3. สหกรณ์กำหนดกำลังการผลิตของโรงทอผลิตผ้าไหมมัดหมี่จำนวน 40 หูก โดย
พิจารณาจากความต้องการของตลาด และจำนวนแรงงานที่มีในท้องถิ่น ซึ่งเป็นเกษตรกรสมาชิกผู้
รับจ้างผลิตผ้าไหมตามขั้นตอนต่าง ๆ โดยพิจารณาจากยอดจำหน่ายที่เพิ่มขึ้นทุก ๆ ปี ประกอบกับ
ทางด้านสหกรณ์ได้มีการออกไปจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผ้าไหมตามงานในจังหวัดต่าง ๆ มาโดยตลอด
เป็นการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของอำเภอบ้านเขว้า ให้เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป ทำให้ผ้าไหมมัดหมี่มี
ยอดจำหน่ายเพิ่มขึ้นในทุก ๆ ปี การจัดตั้งโรงทอผ้าไหมมัดหมี่ของสหกรณ์ นอกจากจะช่วยเหลือ
เกษตรกรสมาชิกผู้รับจ้างผลิตผ้าไหมให้มีรายได้เสริมในช่วงที่เว้นว่างจากการทำนาแล้ว สหกรณ์ยัง

มีนโยบายในการรับซื้อผ้าไหมจากเกษตรกรสมาชิกผู้เป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตให้มีรายได้เพิ่มขึ้นด้วย

4. โรงทอผ้าไหมมัดหมี่มีกำลังการผลิต 40 หูก โดย 1 หูกสามารถทำการผลิตผ้าไหมมัดหมี่ออกมาได้จำนวน 18 ชุดใช้เวลาในการผลิตโดยเฉลี่ยเป็นเวลา 2 เดือน จากการสัมภาษณ์เกษตรกรสมาชิกผู้รับจ้างทำการผลิตตามขั้นตอนต่างๆพบว่า ส่วนมากจะไม่ได้ทำการรับจ้างในช่วงฤดูการทำนา เนื่องจากมีอาชีพหลักเป็นเกษตรกรและทำการรับจ้างผลิตผ้าไหมเป็นอาชีพรอง ส่งผลให้โรงทอผ้าไหมจะทำการผลิตเต็มกำลังการผลิตได้ 8 เดือน และในช่วง 4 เดือนของฤดูการทำนาจะสามารถทำการผลิตได้เพียง 20 หูก เท่านั้น เพราะฉะนั้นในระยะเวลา 1 ปี การผลิตในช่วงเวลา 8 เดือนจะสามารถทำการผลิต 40 หูก และ การผลิต 4 เดือนจะทำการผลิตได้เพียง 20 หูก ในช่วงเวลา 1 ปีสามารถผลิตผ้าไหมมัดหมี่ออกมาได้จำนวน 3,600 ชุด

5. การกำหนดราคาในการจำหน่ายผ้าไหมมัดหมี่ที่สหกรณ์ทำการผลิตได้ ในปีที่ 1 ของโครงการจะใช้ราคาจำหน่ายในปี พ.ศ. 2549 มาใช้ในการคำนวณ หลังจากนั้นจะคิดราคาจำหน่ายเพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 3 ต่อปีโดยคิด จากข้อมูลสถิติการจำหน่ายผ้าไหมมัดหมี่ที่เพิ่มขึ้นย้อนหลังในช่วงระยะเวลา 3 ปี คือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 – 2549

6. การกำหนดราคา วัสดุอุปกรณ์ และวัตถุดิบที่ต้องใช้เกี่ยวกับการทอผ้า ในปีที่ 1 ของโครงการ จะใช้ราคา วัสดุอุปกรณ์ และวัตถุดิบ ในปี 2549 มาใช้ในการคำนวณ หลังจากนั้นจะคิดค่าวัตถุดิบในส่วน of ค่าเส้นไหมยืน และค่าเส้นไหมพุ่ง เพิ่มขึ้นอีกร้อยละ 2 ต่อปีโดยคิด จากข้อมูลสถิติการซื้อเส้นไหมที่ต้องใช้ในการผ้าไหมมัดหมี่ที่เพิ่มขึ้นย้อนหลังในช่วงระยะเวลา 3 ปี คือตั้งแต่ปี พ.ศ. 2547 – 2549

7. ค่าเงินเดือนที่จ่ายให้กับบุคลากรที่เป็นพนักงานประจำโรงงาน เช่น เงินเดือนของพนักงานฝ่ายการเงินและบัญชี พนักงานฝ่ายการตลาด พนักงานฝ่ายควบคุมการผลิต ในปีแรกของโครงการจะจ่ายอัตราเงินเดือนที่กำหนดไว้ในปี 2549 หลังจากนั้นจะคิดค่าใช้จ่ายของเงินเดือนเพิ่มขึ้นอีก 270 บาท ต่อปี เนื่องจากเป็นนโยบายการจ่ายเงินเดือนพนักงาน ที่สหกรณ์ได้ตั้งไว้

8. ค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆที่ใช้ในการผลิตที่มีอายุการใช้งานมากกว่า 1 ปี จะคิดตามมาตรฐานของสมาคมผู้ประเมินค่าทรัพย์สินแห่งประเทศไทย ประกอบด้วย ค่าเสื่อมราคา

อาคาร และค่าเสื่อมราคาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิต โดยใช้วิธีการคำนวณค่าเสื่อมราคาวิธีเส้นตรง

9. มีข้อสมมติในการคิด อัตราคิดลดดังนี้คือ

การกำหนดอัตราคิดลด (Discount Rate) ที่ใช้ในการคิดมูลค่าปัจจุบันของกระแสเงินสดรับจ่าย ในกรณีนี้สหกรณ์ไม่ได้ทำการกู้ยืมมาลงทุนเนื่องจากมีเงินทุนของตนเอง แต่ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนด อัตราคิดลดในการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของโครงการ เท่ากับ 7.75 โดยใช้ อัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อถั่วเฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ได้แก่ ธนาคารกรุงเทพ ธนาคารกรุงไทย ธนาคารกสิกรไทย ธนาคารไทยพาณิชย์ และธนาคารทหารไทย โดยใช้อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR ที่ธนาคารคิดกับลูกค้าชั้นดีที่เป็นสถาบันที่มีการกำหนดระยะเวลาชำระคืนแน่นอน เนื่องจากต้องการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการในกรณีที่สหกรณ์กู้ยืมเงินมาลงทุน

ตารางที่ 4 อัตราดอกเบี้ยเงินให้สินเชื่อสำหรับลูกค้าชั้นดี (MLR) ประจำวันที่ 4 กันยายน 2549

ธนาคาร	อัตราดอกเบี้ย MLR
ธนาคารกรุงเทพ	7.75
ธนาคารกรุงไทย	8.00
ธนาคารกสิกรไทย	8.00
ธนาคารไทยพาณิชย์	8.00
ธนาคารทหารไทย	8.25
เฉลี่ยของ 5 สถาบัน = 7.75	

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย